

EVROPSKE BIBLIOTEKE I IZAZOVI E-IZDAVAŠTVA

Društvo se nalazi na pragu velikih promjena. Transformacija medija i informacionog tržišta jedan je od najvećih izazova današnjeg društva. To je šansa, ali i prijetnja za Evropu.

Zadatak evropskih političara je da putem javnih službi, svim evropskim građanima, garantuju slobodan pristup informacijama, obrazovanju, kulturi, zabavi i drugim sadržajima. Konkurentno tržište se može održati isključivo oslanjajući se na dobro informisane i obrazovane građane.

U tom smislu biblioteke garantuju slobodan pristup sadržajima, informacijama i kulturi svim građanima Evrope. Ipak, postojeći zakonski okvir ometa biblioteke u ostvarivanju osnovnih usluga društva u digitalnoj eri, posebno u oblasti razvoja tržišta elektronske knjige.

1. Zbog iscrpljivanja prava distribucije nakon prve prodaje, biblioteka može od prodavca kupiti objavljene radove, npr. knjige, i upotrijebiti ih za pozajmicu korisnicima. Djelatnost biblioteke ne ometa prava autora, kao ni druge nosioce prava. Shodno tome, biblioteka odlučuje koje će knjige kupiti i upotrijebiti za pozajmicu, u skladu sa svojom nabavnom politikom.
2. Sa druge strane, budući da je elektronska pozajmica usluga, pojam iscrpljivanja se ne primjenjuje i biblioteka može doći u posjed digitalne knjige ili časopisa isključivo putem sporazuma o licenci, sa autorom ili drugim nosiocem prava. Nosioci prava slobodno odlučuju da li žele da omoguće pristup određenom radu i pod kojim uslovima, što rezultira time da o nabavnoj politici odlučuje izdavač, a ne biblioteka.
3. To je značajna, i sa naše tačke gledišta neprihvatljiva promjena, da o nabavnoj politici kao i o slobodnom pristupu informacijama evropskih građana odlučuju izdavači. Izazov je pronaći rješenje za ovaj problem.

Stoga EBLIDA predlaže:

- a. Memorandum o razumijevanju sa Udruženjem evropskih izdavača (Federation of European Publishers) o uspostavljanju "Pravičnih modela licenciranja";
- b. Revidiranje režima autorskih prava za elektronske knjige, pozajmice i druge elektronske sadržaje, kako bi se bibliotekama omogućilo pružanje usluga svim evropskim građanima.

EBLIDA is the European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, an independent umbrella association of national library, information, documentation and archive associations and institutions in Europe.